

Canvi de format i de sistema: noves prestacions en la catalogació cooperativa

 Marta Tort Pascual

Cap de Suport bibliotecari

Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya

mtort@cbuc.es

Joana Roig Equey, Elisabet Teixidó Cassà

Bibliotecàries

Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya

jroig@cbuc.es, eteixido@cbuc.es

Opcions

[Imprimir](#) [Recomanar](#) [Citació](#) [Estadístiques](#) [Metadades](#)

Resum [[Abstract](#)] [[Resumen](#)]

L'any 2008 el *Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)*, juntament amb els altres catàlegs de les institucions del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), van migrar el sistema de gestió de biblioteques. Aquest fet va comportar una sèrie de canvis i d'aprenentatges que van des del procés de conversió del format MARC de les dades i la reelaboració de les pautes de catalogació del CCUC, fins a la catalogació amb les noves prestacions catalogràfiques del nou sistema.

Aquest treball és un article tècnic, que primer fa un breu resum dels antecedents, després explica el procés de planificació i d'implementació del nou sistema en el CBUC, els treballs fets per al canvi de format de les dades bibliogràfiques i d'autoritat, i fa un èmfasi especial en les noves prestacions catalogràfiques. Finalment, inclou unes pinzellades sobre les possibilitats que ja estan permetent i que permetran en el futur tots aquests canvis.

1 Introducció

Durant els últims quinze anys, les biblioteques membres del CBUC¹ han usat el mateix programa de gestió automatitzada de biblioteques. Tot i que cap a l'any 2000 ja s'havia començat a constatar la necessitat de canviar de programa, el CBUC va decidir esperar que l'evolució dels programes de gestió de biblioteques fos més madura.

El 2 d'octubre de 2001 la Comissió Assessora de Catalogació, creada per la Biblioteca de Catalunya amb l'objectiu de donar directrius en matèria de catalogació d'una manera consensuada, va acordar l'inici dels processos per a l'adopció del format MARC 21 en les biblioteques catalanes. El CBUC es va adherir a aquest acord, i va considerar que el millor moment per al canvi de format seria quan es passés a un nou sistema automatitzat.

L'any 2003 les biblioteques del CBUC van pensar que havia arribat el moment adequat, des del punt de vista de la consolidació d'ofertes en sistemes de nova generació, i van prendre la decisió de canviar de sistema de gestió de biblioteques. Es va fer un seguiment profund de la literatura professional i es van estudiar les prestacions dels sistemes principals. El 2004 es va iniciar la redacció de les condicions tècniques requerides i, sobretot, es van fixar els objectius del canvi, que es van formular en el concurs públic començat el 2005 en els termes següents: modernitzar el sistema bibliotecari integrat (ILS), tenir un instrument de gestió per a la biblioteca digital i crear un entorn òptim de gestió del maquinari.

Amb l'objectiu d'obtenir beneficis d'economia d'escala i facilitar la implementació del sistema, el concurs públic per a la contractació es va fer de manera coordinada entre la Xarxa de Biblioteques Municipals de la província de Barcelona (Diputació de Barcelona), les xarxes territorials de Girona, Lleida i Tarragona (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), la Biblioteca de Catalunya i les biblioteques universitàries del CBUC. El CBUC, a més, es va encarregar de la coordinació del concurs (Anglada, 2006).

Els programes de gestió escollits van ser Corinthian, de SirsiDynix,² com a sistema bibliotecari integrat, i

SFX i MetaLib, d'Exlibris,³ per a la gestió de la biblioteca digital i especialment per a la gestió d'enllaços i de les cerques federades. SFX i MetaLib es van implementar el 2007 sense gaires problemes, només els que es poden considerar habituals, i van entrar en funcionament l'any 2008.

En aquest article ens cenyirem a parlar del sistema bibliotecari integrat, és a dir, del sistema *tradicional* de gestió del catàleg de la biblioteca, que inclou l'OPAC del catàleg, la catalogació, el préstec, el control de les publicacions en sèrie, les adquisicions i la gestió d'usuaris.

A principis del 2007 l'empresa SirsiDynix emetia un comunicat públic en què anunciava la no-continuitat de Corinthian. Tant les informacions oficials de l'empresa com les anàlisis fetes pels especialistes independents afirmaven que Corinthian, el producte ofert per l'empresa en el concurs, no es desenvoluparia en el termini exigít. El CBUC va decidir rescindir el contracte i va iniciar el procediment per contractar un nou proveïdor de sistema automatitzat, que va acabar amb l'adjudicació a Millennium, de l'empresa Innovative Interfaces,⁴ d'ara endavant Innovative.

Millennium, segons l'estudi anual sobre els sistemes automatitzats (Breeding, 2008) i l'informe anual del mateix autor (Breeding, 2009), és una de les companyies de sistemes de biblioteques amb més bona posició en el mercat. És un sistema integrat multicapes, amb arquitectura client-servidor, que incorpora els principals estàndards internacionals i l'usen sobretot biblioteques universitàries i públiques. Un 30 % dels clients són de fora dels Estats Units.

Durant l'any 2008 els catàlegs de les nou institucions del CBUC i el seu catàleg col·lectiu (CCUC) van migrar el sistema bibliotecari de gestió al nou programari Millennium. Durant tot l'any es van mantenir diversos grups de treball dedicats a parametritzar el nou sistema, d'acord amb les necessitats de cada institució, i a aprofitar al màxim les prestacions del nou programa.

Com ja s'ha esmentat, el CBUC va decidir incloure el procés de migració de CATMARC a MARC 21 dins del procés d'implementació del nou sistema, de manera que es va desenvolupar un procés de migració paral·lel que, per la importància i la complexitat, s'explica detalladament en el punt 3.

Alhora que es canviava de format i de sistema integrat, es va crear una plataforma informàtica comuna a totes les aplicacions de biblioteca de les institucions consorciades gestionada pel CBUC i hostatjades en el Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA).⁵ Actualment els deu catàlegs del CBUC estan repartits en dos servidors, tot i que n'hi ha un tercer amb les mateixes característiques que prendria el relleu en cas d'incidència greu en un dels altres dos.

Tot seguit es pot veure un quadre resum de les fites principals del sistema de gestió de biblioteques del CBUC:

2002	Acord CBUC d'iniciar els estudis per canviar de sistema de gestió de biblioteques.
2003	Seguiment profund de la literatura professional. Demostracions i estudi de les prestacions dels sistemes principals.
2004	Fixació dels objectius per al canvi i redacció de les condicions tècniques per al concurs.
2005	Concurs i adjudicació del sistema Corinthian.
2006	Inici de les tasques d'implementació i formació del sistema Corinthian.
2007	Comunicat SirsiDynix en què anuncia la no-continuitat de Corinthian. Rescissió del contracte. Adjudicació a Millennium.
2008	Implementació de Millennium en els deu catàlegs del CBUC.

2 Planificació i implementació del nou sistema de gestió de biblioteques del CBUC

D'octubre a desembre del 2007 el CBUC i Innovative van treballar en la definició del pla d'implementació de Millennium per als deu catàlegs del CBUC. A final de novembre Innovative va començar a configurar el sistema i a preparar el perfil de dades per al CCUC, i a mitjan desembre es va trametre a l'empresa una còpia dels registres. La implementació pròpiament dita, però, es va iniciar el gener del 2008 i va finalitzar amb èxit, tal com estava previst en el calendari, l'octubre del mateix any.

Es considera que en l'èxit de la implementació hi han intervingut cinc factors principals. El primer d'aquests

factores és treballar amb un calendari acordat i molt detallat, que va seguir gairebé fidelment tant el CBUC com l'empresa.

	Nombre	Duración	Comienzo	Fin	% de cesor	Nombre de los recursos	Notas
12	Implementación del CCUC	128 días	mié 21/11/07	mar 27/05/08	0%		
13	Configurar el sistema Millennium y preparar el perfil de BD para el CCUC	54 días	mié 21/11/07	mar 12/02/08	0%		
14	Entregar el catalogo completo de bibliográficos, y autoridades del CCUC	0 días	mié 12/12/07	mié 12/12/07	0%		CBUC La información de ejemplo ir en una etiqueta local en
15	Configurar la base de datos del CCUC con un perfil por defecto	45 días	mié 12/12/07	mar 12/02/08	0%	14	III
16	Instalación de todos los módulos y productos (en la parte del servidor) incluidos en contrato	50 días	mié 21/11/07	mar 29/01/08	0%	8	III
17	Evaluación del Perfil de BD - CCUC y CANTIC	50 días	mié 13/02/08	mar 22/04/08	0%		
18	Revisión y envío de primera ronda de cambios en el perfil de BD	20 días	mié 13/02/08	mar 11/03/08	0%	15	CBUC
19	Realizar cambios y recargar la BD de muestra si es necesario	5 días	mié 12/03/08	mar 18/03/08	0%	18	III
20	Verificar cambios realizados y finalizar la revisión del perfil de BD	20 días	mié 19/03/08	mar 15/04/08	0%	19	CBUC
21	Realizar los cambios finales al perfil de BD	5 días	mié 16/04/08	mar 22/04/08	0%	20	III
22	Implementación de los módulos del sistema - CCUC	87 días	vie 25/01/08	mar 27/05/08	0%		
23	Catalogación	87 días	vie 25/01/08	mar 27/05/08	0%		
24	Preparación para comenzar en producción (preparar procedimientos y documentación, probar el sistema, formación interna, etc.)	60 días	vie 25/01/08	jue 17/04/08	0%	45	CBUC
25	Parar catalogación en VTLS	0 días	mar 22/04/08	mar 22/04/08	0%	21	CBUC
26	Extraer y convertir todos los registros bibliográficos y autoridades de VTLS	10 días	mié 23/04/08	mar 06/05/08	0%	25	CBUC
27	Carga final de bibliográficos y autoridades (el CBUC carga los datos e Innovative asiste en el proceso)	15 días	mié 07/05/08	mar 27/05/08	0%	26	CBUC
28	Comienzo en producción con Catalogación	0 días	mar	mar	0%	27	CBUC

Figura 1. Mostra d'un dels 11 fulls del calendari d'implementació de Millennium

El segon factor clau per a l'èxit i l'acompliment del calendari en un termini curt es considera l'organització del procés en tres fases. Per escurçar el període de la implementació, i poder tenir els sistemes en funcionament efectiu abans que fes un any de la signatura del contracte, Innovative va proposar organitzar la implementació en tres grups o fases, en què en cada una s'implementaven els sistemes de tres institucions, excepte en la primera, en què s'inclouia també la implementació del CCUC. Les fases anaven esglaonades, és a dir, cada grup iniciava el procés un o dos mesos després que ho fes el grup anterior. Els grups eren:

- Grup A: Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Biblioteca de Catalunya i CCUC.
- Grup B: Universitat de Barcelona, Universitat Pompeu Fabra i Universitat de Girona.
- Grup C: Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili i Universitat Oberta de Catalunya.

Un altre dels factors clau ha estat, de ben segur, l'organització de diferents equips de treball, i sobretot la dedicació completa d'aquests equips a la implementació. Els recursos humans que hi va dedicar el CBUC van ser: un director de projecte, dos coordinadors i un equip d'implementadors amb un representant per a cada institució consorciada i per al CCUC. Moltes altres persones, caps de catalogació, experts en préstec, informàtics, etc., també hi van participar activament. Per la seva banda, els recursos que hi va dedicar l'empresa van ser: un cap de projecte, i per a cada grup, un enginyer de sistema, un analista del perfil de dades i un consultor de formació.

El quart factor ha estat la formació dels diferents mòduls del sistema. D'una banda, hi ha hagut la impartida per l'empresa, orientada a una formació de formadors i que ha repetit en les tres fases de la implementació cadascuna de les sessions. I, de l'altra, hi ha hagut l'organització interna en cascada, un dels processos de més envergadura del projecte, que ha hagut de fer cada institució per formar la totalitat del seu personal.

El cinquè factor que es considera clau per a l'èxit assolit és la comunicació entre els consorciats, i també amb l'empresa Innovative. Internament el CBUC va crear una subcomissió de seguiment, formada per alguns directors de biblioteques, que es reunia quinzenalment amb el director i els coordinadors del projecte. Mensualment aquesta comissió reportava a la Comissió Tècnica del CBUC els avenços de la implementació i aleshores es prenen les decisions oportunes. L'equip tècnic d'implementadors o administradors de sistema de cada institució també es reunia mensualment amb els coordinadors del projecte, però en realitat el treball de comunicació i intercanvi d'informació d'aquest equip, molt intens, era diari a través del correu electrònic i del telèfon.

La comunicació entre el CBUC i l'empresa es va fer principalment a través del correu electrònic i del

telèfon, tot i que al principi es van fer diverses reunions presencials. Es van organitzar reunions setmanals de seguiment de la implementació durant tot el període, i sovint es va usar el sistema WebEx, a través de telèfon i de connexió a Internet a la vegada, per poder fer demostracions dinàmiques i compartir documents i aplicacions des del PC del professor o del coordinador de la reunió.

També es van crear dues llistes de distribució de correu electrònic. Una d'interna del CBUC, amb tots els membres de l'equip d'implementadors i els coordinadors del projecte, i una altra que va crear l'empresa per a l'equip d'implementadors del CBUC, els caps de projecte, els analistes i els formadors. Per donar una idea del moviment de comunicació en aquestes llistes a finals del 2008, podem dir que la llista interna d'implementadors del CBUC contenia uns 1.000 correus electrònics, i la d'Innovative més de 6.000.

Des del principi es tenia molt present que el període d'implementació afectaria necessàriament el procés normal de catalogació. Per això, durant el període de sincronia entre el sistema antic i el nou, el Grup d'Interlocutors de Catalogació del CBUC va acordar uns procediments que minimitzessin tant com poguessin els trastorns que comportaven aquests canvis. L'objectiu era que des del moment de l'extracció dels registres del *CCUC-VTLS* i fins que la darrera institució o empresa hi deixés de catalogar, uns sis mesos aproximadament, s'hauria de catalogar en el *CCUC-VTLS* seguint uns procediments que permetessin mantenir el *CCUC* actualitzat, sense perdre'n informació, i aturar la catalogació el mínim de temps possible.

El procediment deia que durant aquest període el CBUC mantindria dos *CCUC*: un catàleg a Millennium i MARC 21, en què a través d'un procés automàtic s'anaven carregant periòdicament tots els registres nous i modificats del *CCUC-VTLS*, i en el qual començaven a catalogar les institucions a mesura que migraven el catàleg local a Millennium; i un *CCUC-VTLS* i CATMARC, en què catalogaven les institucions que no tenien migrat encara el catàleg al nou sistema i les empreses de reconversió i distribuïdores de llibres que cataloguen en el *CCUC*. En aquest procés els catalogadors havien de marcar els registres bibliogràfics en el *CCUC-VTLS* amb tres codis diferents, segons si es tractava d'un registre nou, si s'havien fet modificacions en el registre existent o si només s'hi afegia la localització.

Les dates clau en la catalogació durant el període de la implementació van ser:

30 d'abril	Darrer dia de catalogació habitual en el <i>CCUC</i> .
1-4 de maig	Tancament del <i>CCUC-VTLS</i> (no s'hi podia catalogar).
1 de maig	Inici del període de catalogació en sincronia. Inici de l'extracció de les dades del <i>CCUC-VTLS</i> .
5 de maig	Reobertura del <i>CCUC-VTLS</i> i inici del procediment de catalogació en sincronia.
10 de juny	Obertura del <i>CCUC</i> a Millennium. Inici de la catalogació del Grup A al <i>CCUC Millennium</i> .
30 de juny	Inici de la catalogació del Grup B al <i>CCUC Millennium</i> .
17 de setembre	Inici de la catalogació del Grup C al <i>CCUC Millennium</i> .
Octubre	Inici de la catalogació de la resta d'institucions i empreses al <i>CCUC Millennium</i> . Fi del procediment de catalogació en sincronia.

Es presenten a continuació les tasques, en part prèvies i en part paral·leles a la implementació, que es van dur a terme per preparar i convertir el format dels registres.

3 El canvi de format

Des del moment que el CBUC acorda canviar el sistema de gestió de biblioteques del *CCUC* i dels nou catàlegs de les institucions consorciades, s'inicia un procés conjunt per convertir els registres bibliogràfics, d'autoritats i de fons de les publicacions en sèrie del format CATMARC al format MARC 21 (Conesa, 2006).

Es va aprofitar la migració de format per a la millora de la qualitat dels registres bibliogràfics, i es van eliminar automàticament gran quantitat d'errors de codificació detectats en el *CCUC* i en els catàlegs locals. De la fase preparatòria d'aquest procés de conversió se'n distingeixen dues subfases inicials: una primera en què s'analitzen detalladament els registres, que permet detectar una sèrie important d'errors, i una de segona en què es corregeixen automàticament o manualment aquests errors. Aquesta segona fase

queda distribuïda entre les institucions consorciades i totes les institucions que integren el CCUC. La finalitat d'aquest procés preparatori de conversió era la confecció d'unes taules de conversió del format MARC reals i útils per a totes les institucions del CBUC i d'altres que hi poguessin estar interessades. Aquest procés s'ha explicat detalladament a les 9es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació (Tort, 2004).

Com ja s'ha comentat, el concurs per al canvi de sistema del CCUC i els nou catàlegs de les institucions del CBUC es va adjudicar a l'empresa SirsiDynix amb el sistema integrat de gestió de biblioteques Corinthian. Segons els requeriments del concurs, havia de ser la mateixa empresa la responsable de convertir de format i migrar els registres seguint les taules de conversió elaborades pel CBUC. Aquestes taules, consultables en línia des del web del CBUC,⁶ es van lliurar a l'empresa el 2 de març de 2006, i l'empresa va encarregar exclusivament a una persona la preparació d'aquesta tasca de conversió. Juntament amb les taules de conversió, es va lliurar a l'empresa SirsiDynix una selecció de 15.000 registres extrets del CCUC amb format ISO 2709, que incloïen tots els camps i subcamps possibles, amb totes les combinacions d'ordre existents, per facilitar-li una mostra al més real possible. El grup de MARC 21 del CBUC, que va ser l'encarregat d'aquesta tasca, va acordar repartir-se la comprovació metòdica de tots els camps i subcamps dels registres que SirsiDynix anava retornant, ja convertits en el format MARC 21, de la manera següent:

- La Universitat de Barcelona, la capçalera i el camp 008.
- La Universitat Politècnica de Catalunya: els camps 0XX, 25X, 3XX, 5XX i 65X.
- La Biblioteca de Catalunya, els camps 222, 240, 243, 245, 248, 249, 740, 745, 752, 754, 755, 760, 761, 773 i 790.
- L'Oficina del CBUC, els camps 100, 110, 111, 400, 440, 490, 600, 610, 611, 630, 640, 645, 700, 710, 711, 721, 800, 810, 811, 840 i 856.

Per fer-ne la comprovació, va ser indispensable la creació d'un programa per a la identificació informàtica de registres corresponents amb totes les combinacions possibles existents en el CCUC. Per exemple, a l'hora de comprovar que el *\$e del camp 245 del CATMARC es convertís a /\$c en cas de no estar precedit de \$d, \$e i/o \$f* calia tenir registres amb aquesta casuística concreta i cercar-los entre els més de 3 milions de registres del CCUC. El resultat va ser un document de full de càlcul que contenia tots els camps i totes les combinacions de subcamps possibles del CCUC i per a cada combinació, un número que la identificués i permetés localitzar-la en la base de dades.

Exemple del document que inclou totes les combinacions de subcamps possibles del CCUC:

Etiqueta	Subcamps	Número identificador del CCUC
245	abbbdekbbbee	0727-78260
245	abbbdf	0063-54860
245	abbbdfe	0065-18560

Amb aquesta metodologia, el grup de MARC 21 va revisar set vegades la conversió de dades. Una vegada revisats tots els camps, s'enviava a la persona de contacte de SirsiDynix un informe dels errors detectats. El 22 de gener del 2007 es va lliurar l'últim informe de correcció a l'empresa. La qualitat obtinguda un any després s'apropava molt a la desitjada, tot i que encara faltaven alguns detalls per perfilar, com ara la manca d'una posició del camp 008, o un indicador que s'havia de convertir a "blanc" convertit a "1".

La conversió dels registres d'autoritat, feta seguint la mateixa metodologia, va començar a finals de març del 2006 amb el lliurament de les taules a l'empresa, i només se'n van haver de fer tres revisions, ja que la complexitat era molt menor. Pel que fa als registres de fons de les publicacions en sèrie, tot i que també era un procés més senzill, no va arribar a tenir resultats a causa de la rescissió del contracte amb SirsiDynix.

Paral·lelament les institucions del CBUC havien treballat individualment en la creació de les seves taules de conversió. A partir d'aquestes taules del CCUC es van fer algunes modificacions necessàries, com ara afegir algun camp local que només usaven algunes institucions en el seu catàleg. Aquestes taules també es van arribar a lliurar a SirsiDynix.

D'aquest període de treball conjunt amb l'empresa el més difícil va ser la definició de processos, trobar una metodologia de treball conjunta i, sens dubte, les diferències culturals i la llunyania, que dificultaven la

comunicació. També va ser costós aconseguir que l'empresa elaborés un programa de conversió adequat a les taules que s'havien fet amb les casuístiques pròpies del *CCUC*, i amb les quals es pretenia, a més, corregir errors de catalogació o de picat, com ara convertir el camp 330 (corresponent a un error de picat molt freqüent) a un camp 300. Per tant, no es tractava només d'aplicar una conversió teòrica del format UKMARC al format MARC 21, com en un primer moment pretenia l'empresa.

3.1 La decisió

És a partir del moment en què es rescindeix el contracte amb SirsiDynix que el CBUC es planteja seriosament la possibilitat de fer des del mateix CBUC la conversió del format en els registres. La feina feta fins llavors per l'empresa no es podia aprofitar, però sí, en canvi, l'aprenentatge de l'equip de treball del CBUC, que era molt gran. Ja es disposava de feina feta, com ara els programes usats per revisar i confeccionar taules, els resultats d'aquests programes, les extraccions de tots els camps i subcamps MARC dels registres, les extraccions dels camps i subcamps no-CATMARC, el llistat de continguts d'una etiqueta concreta, l'extracció de totes les combinacions diferents de subcamps, i també, i molt important, es disposava d'un temps de marge considerable per tenir un nou sistema integrat de gestió de biblioteques.

Després d'un mes d'estudi i de valoració per comprovar que el CBUC podria assumir la tasca de convertir de format els registres de tots els catàlegs del CBUC, la Comissió Tècnica del CBUC del 28 de juny de 2007 aprova, doncs, que el CBUC faci la conversió de CATMARC a MARC 21 usant el programari lliure USEMARCON, que ja es coneixia prèviament. Els avantatges principals que es van tenir en compte van ser avançar feina, millorar la qualitat dels registres resultants i disposar d'un programari propi per fer conversions. Aquesta decisió va ser un dels grans encerts en el procés de canvi de sistema del CBUC, i sens dubte una de les claus en l'èxit de la migració de les dades. Els registres del *CCUC* i dels catàlegs del CBUC no tan sols s'han convertit de format, sinó que se n'ha millorat la qualitat i completesa. El procés de migració de dades dels catàlegs del CBUC es va dur a terme d'una manera impecable i sense pèrdua de cap tipus d'informació ni de dades.

3.2 USEMARCON

El programari USEMARCON (The Universal MARC Record Converter) l'ha usat, entre d'altres, la British Library⁷ i la Biblioteca Nacional de Finlàndia⁸ en la conversió de format dels seus registres. La Biblioteca Nacional de Finlàndia, que és la que més manté i actualitza USEMARCON, va donar un gran suport al CBUC explicant-li'n les nocions bàsiques de funcionament per poder construir les regles que havien de migrar els registres a partir de les taules teòriques. La versió que va decidir usar el CBUC va ser la 3.0, ja que era la versió més estable en aquell moment. Actualment, i en part gràcies a les aportacions i els comentaris que va enviar el CBUC als finlandesos, aquests últims n'han tret una versió més actualitzada i millorada.

Així doncs, es va treballar per transformar les taules de conversió, elaborades en un processador de textos i comprensibles per a bibliotecaris, a unes regles de conversió comprensibles per a màquina i per a informàtics o bibliotecaris molt experts.

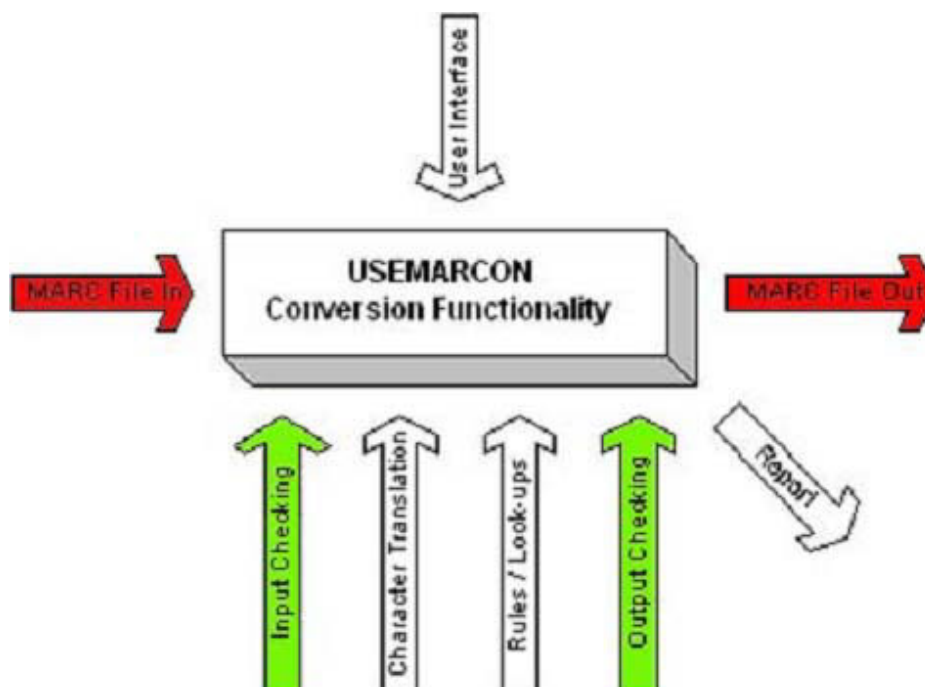

Fig. 4. Arquitectura del programa USEMARCON

Un altre avantatge de convertir dins del CBUC, i no a través d'una empresa externa, va ser que la correcció d'errors i la modificació de dades va ser molt més àgil. Una vegada acabada la redacció de les regles, diferents persones van fer diferents revisions, per tal d'assegurar que el funcionament fos el correcte tot i seguir metodologies de comprovació diferents. Es revisen seguint l'ordre de les taules de conversió i també comprovant registres sencers escollits aleatòriament. Una vegada corregits els errors trobats, es van fer públiques les regles definitives perquè cada institució les ajustés per aplicar-les als registres locals.

Abans d'això es va convocar, el 7 de juliol de 2007, una sessió explicativa sobre el funcionament del programa, en la qual es recomanava que assistís un informàtic i un bibliotecari de cada institució del CBUC. Simultàniament es va posar en marxa un wiki de treball i una llista de distribució per compartir dubtes, resolucions de problemes i, a la vegada, noves versions de regles d'USEMARCON.

Així es va aconseguir l'objectiu de lliurar a Innovative tots els registres bibliogràfics, d'autoritats i de fons del CCUC el dia 7 de maig de 2008. Però el gran objectiu que en realitat es va aconseguir va ser l'èxit del treball cooperatiu, el fet que tothom pogués treballar en la conversió de dades gràcies al treball fet conjuntament, que es duguessin a terme deu migracions de registres de diferents catàlegs sobre una base comuna, fent múltiples revisions de les parts comunes, compartint coneixements sobre una mateixa eina de treball, i obtenir un resultat molt positiu després de tot l'esforç.

Després d'un any de treballar en la conversió de formats es coneixen molt bé les limitacions del programa i es pot actuar en conseqüència. Per exemple, es va prendre la decisió, sense cap mena de dubte, de no incloure, al contrari del que recomana el format MARC 21 en alguns camps, la puntuació final de camp. Es va considerar que fer-ho hauria estat una feina molt costosa, i per això el grup de treball va acordar no fer aparèixer en els registres el punt final. L'experiència també va deixar clara la importància de tenir un calendari de tancament de modificacions i de seguir-lo fidelment. D'una altra manera no es trobaria mai el moment d'acabar l'elaboració de les regles de conversió, ja que contínuament s'hi anirien fent modificacions, se'n millorarien els registres, s'hi aplicarien noves concrecions, etc. Les modificacions d'última hora i fetes de pressa i corrent van comportar problemes que després van generar feines suplementàries per arreglar-les.

Els passos principals que seria recomanable seguir a l'hora de convertir el format de les dades amb el programari USEMARCON serien, en primer lloc, extreure tots els registres del catàleg; després, revisar exhaustivament els registres —aquest segon pas és bàsic per saber què es té i com es té, per no perdre dades en una migració—, i, finalment, adaptar les taules a la realitat de la col·lecció i crear un conjunt de registres representatius per fer-ne les comprovacions.

4 Les noves pautes de catalogació del CCUC, la formació i les prestacions catalogràfiques del nou sistema

Des dels inicis del CCUC, ja s'afirmava que "treballar en un entorn de cooperació catalogràfica suposa seguir unes pautes i unes directrius comunes per tal d'assolir el màxim nivell de qualitat i consistència" (Oliva, 1997). Aquest concepte no ha variat amb els anys, sinó que s'ha potenciat i continua sent la línia de treball vertebradora del catàleg.

4.1 Les noves pautes

Però el que sí que va comportar el canvi de format i de sistema va ser la modificació de les pautes de catalogació del CCUC, redactades el seu moment amb exemples en CATMARC i les instruccions de VTLS, i també d'una part dels procediments de catalogació, sobretot els determinats pel mateix sistema. També es va aprofitar que s'havia de revisar tot el contingut de les pautes per incidir en el disseny, de manera que es va estudiar com crear una nova interfície, més amigable i visualment més atractiva.

Després d'analitzar diverses opcions es va decidir fer servir un wiki, un lloc web col·laboratiu. L'avantatge principal del wiki és el fet que combina la flexibilitat que pot oferir un programa de tractament de textos, a l'hora d'introduir les dades, amb l'opció de formatejar el text per donar-li un estil i fer-lo accessible a tothom mitjançant el web. Concretament es va escollir el programa Dokuwiki.⁹ S'hi van haver de fer ajustaments per incloure-hi tots els continguts amb la presentació que es necessitava, i es van estudiar i implementar desenvolupaments locals gràcies al fet que un wiki ho permet amb una facilitat relativa. Un exemple significatiu en serien les taules dels nivells de catalogació, que contenen una codificació, com ara el caràcter de farciment, comú tant en algunes posicions de l'etiqueta 008 com en la confecció de taules mitjançant un wiki. Una vegada el wiki va ser operatiu, s'hi van anar abocant les dades prèviament revisades i ajustades al nou format i al nou sistema. Per fer tota aquesta tasca de revisió dels continguts es va disposar de l'ajuda d'Andreu Sulé i Jesús Gascón, professors de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació, que van aportar idees, esmenes, van resoldre dubtes i, sobretot, van infondre molta seguretat, pel fet de ser experts en la matèria. Aquest feina de revisió i d'abocament de dades es va fer entre el gener i l'abril del 2008, i es va fer pública el 23 d'abril de 2008, coincidint amb la diada de Sant Jordi.

Actualment les pautes de catalogació del CCUC¹⁰ tenen una presentació més interoperable i estan adaptades al format MARC 21 i a Millennium.

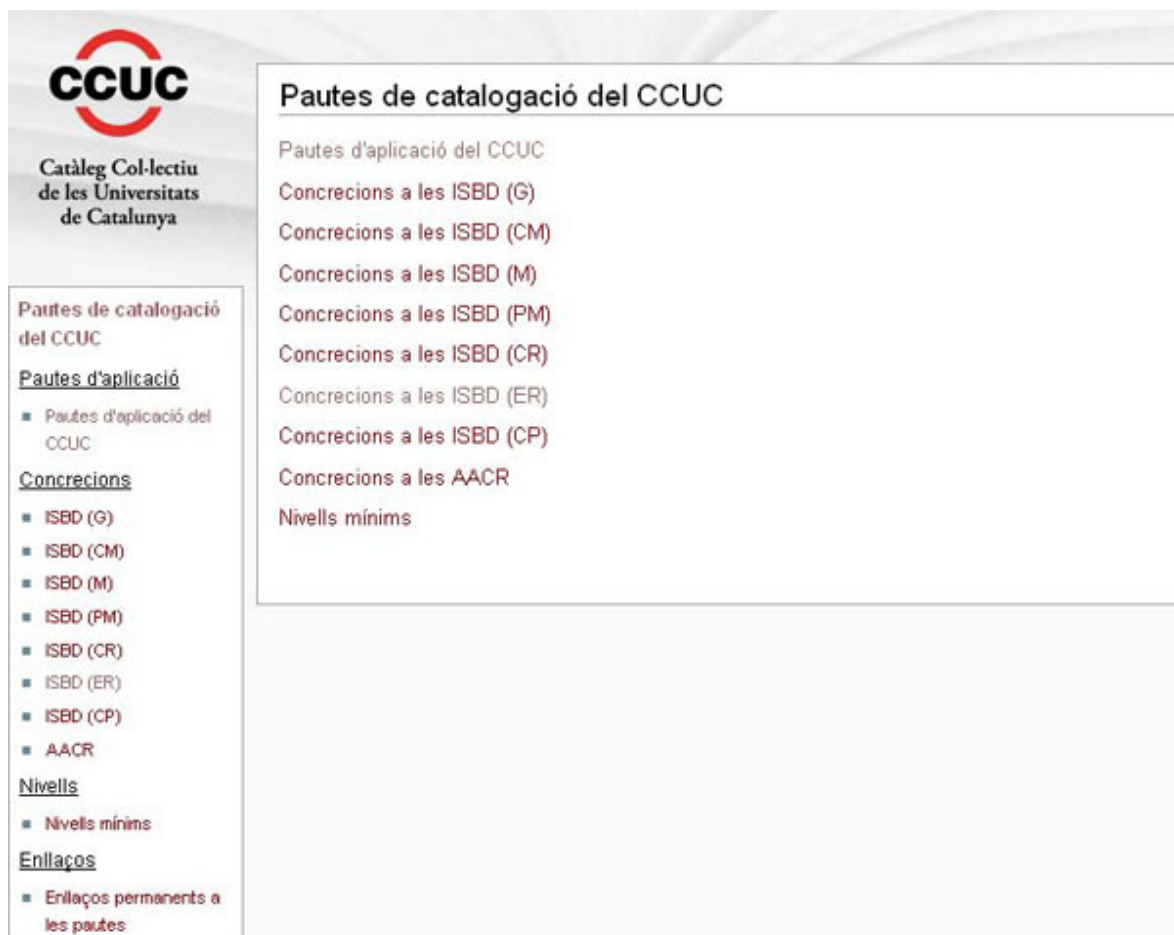

Figura 5. Pàgina principal de les noves pautes del CCUC

Dels canvis que s'han fet en els continguts de les pautes cal destacar que, a més de tot el que implica un sistema i un format nou, també s'ha fet un esforç per ampliar el nivell d'informació que s'hi donava, per exemple detallar més el funcionament de Millennium, i millorar-ne aspectes, com ara introduir-hi l'apartat d'enllaços permanents, explicat a continuació. Les pautes de catalogació del CCUC consten de quatre punts diferenciats: pautes d'aplicació, concrecions, nivells i enllaços.

L'apartat de "Pautes d'aplicació del CCUC" inclou tant aspectes generals com la normativa emprada i els criteris per modificar dades, i camps específics que s'han creat per cobrir les necessitats d'un catàleg col·lectiu. També conté explicacions de Millennium, com ara l'estructura del programa, els tipus de registres i les prestacions que ofereix. Són també molt importants els procediments de treball, com ara la còpia i la creació de registres.

En l'apartat de les "Concrecions" en la normativa catalogràfica s'hi fan constar les especificacions que aplica el CCUC de la normativa, concretament les ISBD, les AACR i el MARC 21. La norma de vegades deixa un marge ampli de decisió, i els catalogadors poden optar per alternatives molt diferents; és per això que des del CBUC es volen acotar les opcions i s'elaboren concrecions, perquè tothom segueixi el mateix criteri. És aquí on es parla dels multivolums, de les reimpressions, del tractament de col·leccions, de mapes, de música, de l'obligatorietat d'incloure-hi determinades notes, de com crear punts d'accés, de com determinar si un document és una monografia o una publicació periòdica, de com s'aplica una etiqueta MARC 21 en el CCUC, etc.

L'apartat de "Nivells de catalogació" conté un quadre amb els diversos nivells de catalogació del CCUC (de més a menys complet) aplicats als diferents materials que descriuen les diverses etiquetes 008: llibres, mapes, música, recursos continus, fitxers informàtics, materials visuals i materials mixtos. El nivell blanc, que és el més complet del CCUC, seguia el segon nivell de descripció de les AACR, i actualment està basat en el nivell core de MARC 21.

Finalment, l'apartat dels "Enllaços" aplega els enllaços permanents de cada apartat de les pautes, és a dir, que malgrat que hi hagi un canvi de servidor o d'interfície, els URL sempre seran els mateixos.

El funcionament habitual d'elaborar les pautes del CCUC és, en primer lloc, la proposta de temes que ha d'estudiar i paucar el Grup d'Interlocutors de Catalogació del CBUC. A partir d'aquest fet l'Oficina del CBUC, assessorada per experts si cal, elabora una proposta que han d'aprovar els interlocutors. Si hi ha comentaris, es fan esmenes, i, si no, ja es publica al wiki de pautes i es difon a través de la llista de distribució de catalogadors del CCUC. De vegades la proposta ve directament de la Biblioteca de Catalunya, però en aquest cas segueix el mateix procediment.

Quan una institució s'integra al CCUC, normalment rep un curs de formació en què se li expliquen les pautes i els procediments de catalogació. Durant l'any 2008 es van aturar les integracions, ja que el procés d'implementació d'un nou sistema, per raons òbvies, no ho va permetre. El que sí que es va dur a terme durant l'any 2008 és un ampli programa de formació, específic de Millennium, MARC 21 i de les noves pautes del CCUC, que s'explica en el punt 4.2.

El nou format i el sistema automatitzat han de facilitar l'ús i l'adaptació de les pautes de catalogació a les tendències internacionals. En un primer moment es va estudiar la possibilitat d'aprofitar el canvi de format i de sistema per fer, també, el canvi de normativa en la descripció bibliogràfica i aplicar les AACR seguint l'acord de la Comissió Assessora de Catalogació del 25 d'octubre del 2005. Aquest canvi, però, es va desestimar perquè es va considerar que tants canvis alhora podien ser contraproductius.

Això no ha impedit, però, que des del CBUC s'hagi continuat treballant per millorar la catalogació. Per una banda, hi ha un grup de treball de MARC 21 del CBUC que després de fer les taules de conversió de format assessorava per concretar l'ús d'algunes etiquetes del format. Per l'altra, s'està treballant en l'aprovació del CBUC de la resta de concrecions a les AACR de la Biblioteca de Catalunya. Tal com es remarca en les conclusions, el nou sistema ha de permetre agilitar temes que fins ara el CBUC tenia pendent de canviar, a banda de l'aplicació de les AACR en la descripció bibliogràfica, l'estudi de la nova generació de regles catalogràfiques RDA (*resource description and access*)¹¹ i la possibilitat d'usar l'esquema FRBR (*functional requirements for bibliographic records*)¹² per organitzar els registres en els catàlegs. Un dels projectes que també es preveu que prengui embranzida amb el nou sistema és el CÀNTIC (Ferran, 2006) de creació d'autoritats, ja iniciat el 2007 amb l'anterior sistema.

4.2 La formació catalogràfica en el nou sistema

Un dels factors més importants en el procés d'implementació del nou sistema, com ja s'ha comentat, va ser

la formació. Per una banda, Innovative va impartir una formació adreçada a bibliotecaris formadors, pensada perquè fos derivada a formacions en cascada a cadascuna de les institucions del CBUC. En el cas de la catalogació, l'empresa va impartir dos cursos, els programes dels quals es van centrar en l'explicació general del mòdul de catalogació, l'estructura dels registres i dels camps, la visualització en el client i l'OPAC, la creació de registres —tant manual com per via de plantilla o còpia externa—, la modificació i la cancel·lació de registres, les opcions més avançades —com ara el control dels encapçalaments, tant a través de la validació d'encapçalaments com de l'informe d'encapçalaments—, la creació de llistes, les actualitzacions globals i el fet d'esborrar registres en bloc.

Les institucions consorciades van haver d'organitzar plans de formació en cascada per arribar a tot el personal de biblioteca. Cada institució va fer diverses sessions, de diferents nivells, de cadascun dels mòduls del sistema. Concretament, de catalogació i publicacions seriades les institucions del CBUC van organitzar un total de 62 sessions, que van significar 249 hores de formació i es van adreçar a 503 persones. Es van distribuir de la manera següent:

- La Universitat de Barcelona, 7 sessions; un total de 28 hores de formació i 96 persones formades.
- La Universitat Autònoma de Barcelona, 9 sessions; un total de 33 hores de formació i 141 persones formades.
- La Universitat Politècnica de Catalunya, 3 sessions; un total de 17 hores de formació i 43 persones formades.
- La Universitat Pompeu Fabra, 14 sessions; un total de 51 hores de formació i 37 persones formades.
- La Universitat de Girona, 8 sessions; un total de 29 hores de formació i 34 persones formades.
- La Universitat de Lleida, 6 sessions; un total de 18 hores de formació i 39 persones formades.
- La Universitat Rovira i Virgili, 4 sessions; un total de 12 hores de formació i 32 persones formades.
- La Universitat Oberta de Catalunya, 3 sessions; un total de 25 hores de formació i 3 persones formades.
- La Biblioteca de Catalunya, 8 sessions; un total de 36 hores de formació i 78 persones formades.

A finals de la implementació, i paral·lelament a la posada en marxa del tercer grup, l'Oficina del CBUC va organitzar sessions de formació per als catalogadors de les 45 institucions del *CCUC* que no són membres del CBUC i per a les 29 empreses de reconversió, distribuïdores o llibreries que també hi cataloguen. Aquesta formació es va organitzar en sis sessions, de cinc hores cadascuna, i es va fer entre final de setembre i principi d'octubre del 2008. Es van estudiar les diferents casuístiques de les institucions del *CCUC* i es va preparar formació personalitzada per a cada cas: les que tenien un catàleg local amb registres en MARC 21 i amb possibilitat de copiar registres del *CCUC* via Z39.50; les que tenien els registres en CATMARC i un catàleg local que no permetia la còpia via Z39.50; les que no disposaven encara de catàleg local, i les empreses. Els temes tractats van ser: formació del nou *OPAC*, breus apunts de MARC 21, les pautes del *CCUC*, els camps específics del *CCUC* en MARC 21, una introducció a Millennium i la catalogació amb Millennium.

A part de tota aquesta formació, el CBUC va organitzar sis sessions de formació sobre MARC 21 aplicat a les pautes de catalogació del *CCUC*, a càrrec d'Andreu Sulé i Jesús Gascón, que ja havien estat presents en la revisió de les noves pautes. Les tres primeres van anar adreçades a les institucions del CBUC, i les tres darreres a les institucions del *CCUC* no-membres del CBUC i a les empreses.

Tota aquesta tasca de formació va implicar uns 650 catalogadors del *CCUC*.

4.3 Les prestacions catalogràfiques del nou sistema

El Millennium ens aporta una sèrie d'avantatges que faciliten la catalogació en gran manera, sobretot si es compara amb les utilitats catalogràfiques del sistema anterior. Per donar-ne una visió general, se'n comenten les deu que es consideren més interessants:

- L'ampliació de les possibilitats de cerca.
- El sistema de detecció d'errors de format.
- La còpia de registres de catàlegs remots.
- Les plantilles de catalogació.
- La verificació dels encapçalaments.
- L'exportació i la còpia de registres.
- La creació de llistes.
- Els canvis globals.
- L'informe d'encapçalaments.
- L'increment de l'autonomia del bibliotecari.

El sistema ens ofereix més possibilitats a l'hora de fer cerques i de navegar. Per exemple, l'opció de limitar

permet combinar, de manera molt més flexible, una cerca per localització, tipus de material, llengua, editor i data de publicació. A l'OPAC també s'hi pot accedir via cerca avançada. El més innovador és que els resultats, tant de la interfície de catalogació com de l'OPAC, incorporen les imatges de les cobertes dels llibres si estan disponibles. Aquest servei es pot oferir perquè Millennium té l'opció de sincronitzar, a través de l'ISBN, els registres dels catàlegs amb les imatges corresponents, que ofereix gratuïtament *Amazon*.

Figura 6. Imatges de les cobertes dels llibres al CCUC

Una altra prestació és que el format MARC 21 està incorporat dins del sistema, cosa que permet la validació dels camps, dels indicadors i dels subcamps que s'hi estan introduint. El sistema de detecció d'errors marca els incorrectes en color vermell.

MARC Leader		#####ntm 22#### a 4500	
Misc.	008	061005s2008	a 000 eng
Misc.	043	e----- ae-sp--- be-sp--- 2catmarc	
Autor	100	1	Soledad Gómez, Valeria
Títol	245	1 0	¿Prólogo o epílogo? las crisis financieras y la crisis subprime /c Valeria Soledad Gómez ; director : Muriel Cassals Couturier
Publicación	260	c2008	
Descripción	300	87 p., relligat;c30 cm	
Nota	502	Treball de recerca - Universitat Autònoma de Barcelona, Institut Universitari d'Estudis Europeus, 2008	
Materia	650	4	Economia internacionaly2008
Materia	650	4	Crisi econòmica del 2008
Materia	650	4	Finances internacionalsy2008

Figura 7. Exemple d'error

També cal destacar la facilitat per copiar registres de catàlegs remots. En principi n'hi ha 12 de disponibles, que ha seleccionat el Grup d'Interlocutors de Catalogació del CBUC d'una manera consensuada i basant-se en les estadístiques de còpia. Els catàlegs accessibles actualment són: *Biblioteca Nacional de España*, *Center for Research Libraries*, *Library of Congress* i *OCLC*, *MELVYL*, *National Library of Australia*, *National Library of Canada*, *OhioLink Library Catalog*, *Orbis Yale University Library*, *Patrimonio Bibliográfico*, *REBIUN* i *RLIN*. Excepte en el cas d'*OCLC*, la còpia d'aquests catàlegs és gratuïta. Una vegada el registre s'ha copiat al CCUC, només cal traduir les notes i unificar els punts d'accés amb els existents al CCUC, i, si escau, modificar els camps fixos, tant els determinats pel format (capçalera, 007, 008, etc.) com els determinats pel sistema (ubicació, tipus material, etc.).

A tall d'exemple, l'any 2007, amb l'anterior sistema automatitzat i amb els registres en format CATMARC, els catalogadors del CBUC van copiar d'*OCLC-WorldCat* 6.550 registres bibliogràfics, mentre que només en els mesos de novembre i desembre del 2008, ja amb Millennium i format MARC 21, se'n van copiar 3.000.

És interessant la possibilitat d'elaborar plantilles de catalogació, que faciliten la tasca del catalogador, ja que es troba el registre codificat per defecte i només hi ha d'introduir les dades del document en concret. El Grup d'Interlocutors de Catalogació del CBUC ha acordat 25 plantilles segons els diferents tipus de material, que estan indicats a les pautes de catalogació, al camp fix de Millennium *Tipo Mater* i també en icones a l'OPAC.

Nuevo BIBLIOGRÁFICO

Última actualización: 26-01-2009 Creado el: 26-01-2009 Revisiones

Idioma		Bib Level	m MONOGRAFIA	B Codigo 3	a ---
Ubicación		Tipo Mater	a LIBRO	País	
Catalogado	- -				

MARC Leader

007 #####nam 22#### a 4500

008 AAMMDD----- --|||---|||---|c

100 |b ,c |q |,d

245 |h | :|b /c ,n ,p

246 |i :a

250 /b

260 :|b ,c

300 :|c *|e

440 .|n ,p ;|v

500

502

505

530

546

600 |b ,c |q |,d ,|t ,|n ,p |x |z |y |v

650 4 |x |z |y |v

650 7 |x |z |y |v |2|emac

650 9 |2|hub

651 |x |z |y |v

655 |x |z |y |v

700 |b ,c |q |,d ,|t ,|n ,p

740 .|n ,p

773 |b |t ,d ,|g |k |w |x |z

800 |b ,c |q |,d ,|t ,|n ,p ;|v

830 .|n ,p ;|v

856 |2 |3 |n |d |f |n |k |l |n |z

Modo Modificar (INS)

Figura 8. Plantilla

La cinquena prestació que cal considerar és que, a l'hora d'introduir punts d'accés en un registre, els catalogadors del CCUC tenen l'opció de la verificació dels encapçalaments que van introduint, indispensable per evitar duplicacions en els encapçalaments.

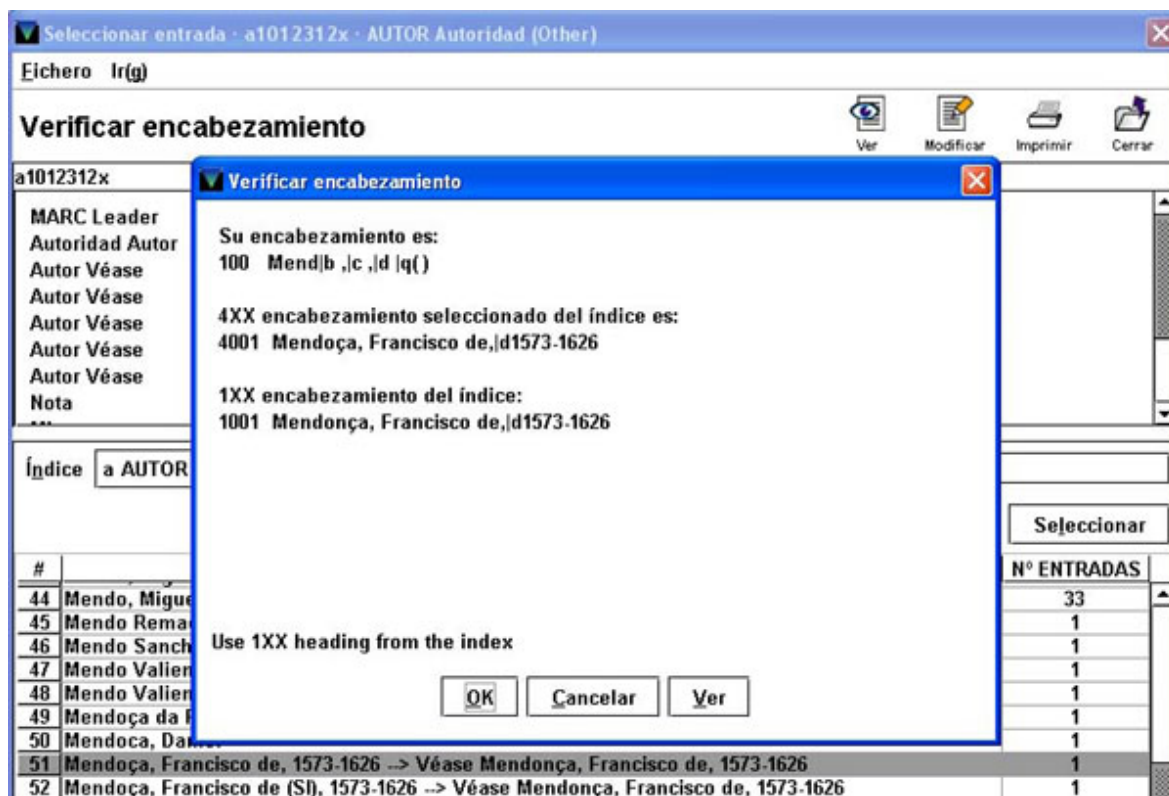

Figura 9. Verificar encapçalaments

La possibilitat d'exportació i còpia de registres que ofereix Millennium és molt útil, tant en Z39.50 com en ISO 2709. Aquests estàndards permeten fàcilment la còpia dels registres del CCUC als catàlegs locals via Z39.50, o la creació de fitxers de registres en ISO 2709, que fan servir sobretot les institucions del CCUC amb catàlegs sense Z39.50.

Una prestació específica és el mòdul de creació de llistes, bàsic per programar actuacions de qualitat, perquè permet cercar tant dins dels camps fixos com dels variables, aplicant determinades condicions, i detectar així tots els registres que les compleixen. És una manera de generar un llistat d'errors o d'extreure estadístiques d'un determinat tema.

Molt lligat a la creació de llistes hi ha el mòdul d'actuacions globals. A partir de les llistes creades, es poden aplicar canvis globals per corregir-ne errors o afegir-hi dades.

Les dues últimes prestacions, la creació de llistes i els canvis globals, es consideren molt importants per desenvolupar la fase actual d'ajustament del sistema, ja que permeten detectar i corregir qüestions que, a causa de la rapidesa de la implementació del sistema, no es van poder estudiar i treballar a fons. Aquesta fase d'ajustament té una durada prevista de dos anys aproximadament.

A les persones dedicades a la gestió de la qualitat interna del catàleg, Millennium els ofereix l'informe d'encapçalaments, que detecta els punts d'accés incorrectes, duplicats, etc. Permet filtrar les incidències per institució, per data i per tipus d'error, amb la qual cosa es pot establir un nivell i fer un seguiment més acurat de la qualitat.

The screenshot shows a software interface for generating reports. On the left, under 'Tipo Informe', there are several checkboxes: 'T...', 'Encabezamientos usados por vez primera' (checked), 'Encabezamientos no...', 'Entradas duplicadas' (checked), 'Referencias ciegas' (checked), 'Registros de autoridad duplicados' (checked), 'Actualizar fondos bibliográficos' (checked), 'Coincidencias ce...', 'Registros en uso, sin actualizar' (checked), '4XXs No únicos' (checked), 'Correspondencias inter-thesaurus' (checked), and 'Excluir registros sin FECHA CAT' (unchecked). Below these is a 'Rango Fecha Entrada' section with 'Desde...' and 'H...' fields, both set to '- 20'.

On the right, there are four sections for limiting results:

- Limitar por estas Ubicaciones:** A list box with 'Todo' and a list of locations: a (Universitat Autònoma de Barcelona), b (Universitat de Barcelona), c (Biblioteca de Catalunya), d (Reservat integració), e (Universitat Abat Oliba), and f (Universitat Pompeu Fabra).
- Limitar por estos Usuarios:** A list box with 'Todo' and a list of users: acat (Cat Universitat Autònoma de Barcelo), acata (Cata Universitat Autònoma de Barcel), acq (acq), adm (admin oficina), afpadm (Admin web AFP), and bcat (Cat Universitat de Barcelona).
- Limitar por estos Programas:** A list box with 'Otro' and a list of programs: Record Maintenance, Actualización Global, Actualización Rápida, and Record Loading.
- Limitar por estas Estadísticas:** A list box with '0', '10', '11', '20', '30', and '33'.

Figura 10. Informe d'encapçalaments

El darrer aspecte interessant que cal considerar és l'autonomia dels bibliotecaris a l'hora d'emprar el sistema d'una manera més tècnica, ja que no cal ser bibliotecari de sistema ni informàtic per accedir a una sèrie d'opcions, com ara generar llistes o fer actuacions de qualitat.

5 Què ens permetran aquests canvis, a manera de conclusió

En primer lloc, ens sembla que, abans de relacionar què ens permetran el nou format i el nou sistema, caldria destacar la importància que ha tingut el treball en cooperació en l'èxit del projecte. El treball cooperatiu, premissa del CBUC, ha ajudat a prendre algunes decisions crucials, que han marcat part de l'èxit de tot el projecte. L'acord del CBUC de fer la conversió de format dins del marc del mateix CBUC n'és un exemple. També la creació de grups de treball conjunts, l'organització de canals de comunicació i el sistema de formacions n'han estat punts clau.

El canvi de format i de sistema ens permetran entrar en un nou univers molt més internacional, que acostarà els catàlegs al concepte de Web 2.0 i oferirà serveis que no havien estat possibles fins ara. Un dels grans protagonistes del nou sistema, en l'àmbit de la catalogació, creiem que serà l'augment de la catalogació per còpia.

Plantejar-se l'adopció de noves pràctiques catalogràfiques i de les noves normatives de catalogació també és un dels grans objectius que podem considerar amb el canvi.

Utilitats del Web 2.0 per adaptar el catàleg als nous usos de l'usuari

En una primera fase de la implementació, el CCUC a Millennium s'ha pogut fer accessible a través del metacercador *MetaLib* de les institucions del CBUC, serveis com *LibraryThing*¹³ i eines comercials com *RefWorks*.¹⁴

El nou sistema de biblioteques permetrà incloure en la interfície OPAC utilitats del Web 2.0, com ara l'enriquiment de continguts amb imatges de les cobertes, sumaris, primers capítols, ressenyes, biografies de l'autor, presentacions dels resultats de les cerques ordenats per rellevància, la utilitat del "vostè vol dir?" ("did you mean?"), la incorporació de canals RSS, la inclusió d'etiquetes i de comentaris dels usuaris i la participació en xarxes socials. Sovint aquests productes són de codi lliure o comercials, fora del sistema integrat, però els principals sistemes, com ara Millennium, permeten d'interoperar-hi.

Una de les possibilitats que s'obre amb el nou sistema és la sincronització amb una interfície de programari

lliure o comercial que doni un únic punt d'accés a la biblioteca (*single search interface*) i a tots els recursos, inclosos els paquets de subscripcions electròniques contractades, els dipòsits digitals, etc., fent recerques federades o recolliment de metadades. Algunes d'aquestes interfícies són: *VuFind*¹⁵ de programari lliure, *Encore* d'Innovative Interfaces,¹⁶ *Primo* d'Ex-libris¹⁷ i *AquaBrowser* de Bowker.¹⁸ El nou sistema obre també la porta al fet que el CBUC es plantegi la possibilitat de donar molta més visibilitat al CCUC amb la integració a *WorldCat*,¹⁹ o en tot cas que es plantegi quin paper ha de tenir el CCUC davant d'un gegant com *WorldCat*, que actualment ofereix serveis tant d'àmbit global com local a les biblioteques de tot el món.

Augment i protagonisme de la catalogació per còpia

Des dels inicis el CBUC ha incentivat la catalogació per còpia, ja que l'ha considerat un factor clau per a l'estalvi de temps i feina de catalogació i perquè té els registres unificats amb les principals utilitats bibliogràfiques del món. Amb el sistema anterior es va intentar oferir el màxim d'eines possible per copiar registres, dins les possibilitats tècniques del moment, però les limitacions eren evidents, sobretot pel fet de no treballar amb estàndards actuals de catalogació i per un sistema d'arquitectura antiga.

En la selecció del nou sistema es va considerar imprescindible que inclogués, entre d'altres, l'estàndard Z39.50, per poder potenciar, ara sí, a través de procediments àgils i fàcils, la catalogació per còpia externa. Això ha fet que des de l'inici de la implementació de Millennium al CCUC es poguessin copiar d'una manera molt ràpida registres bibliogràfics i d'autoritats dels principals catàlegs del món. Es preveu que aquesta serà una de les millores més importants que el nou sistema aportarà al camp de la catalogació.

Adopció de noves pràctiques catalogràfiques

Amb els canvis actuals (la tipologia diferent de la informació, els catàlegs amb format MARC, els dipòsits amb metadades, etc.) la uniformitat de criteris en la descripció i en els punts d'accés és més necessària que mai, i això fa que els serveis de catalogació prenguin un protagonisme inesperat. A mesura que s'afegeixen grans quantitats de documents digitals únics a les col·leccions de les biblioteques, el volum, la diversitat i la complexitat d'aquests materials requereixen l'adopció de noves formes de catalogació. El nou format i sistema han de permetre, com ja s'ha comentat, l'aplicació completa del projecte CÀNTIC, una adaptació més gran als nous conceptes de catalogació i a les normes catalogràfiques, com ara el pas a les AACR per a la descripció bibliogràfica, l'ús de les RDA i l'ordenació dels registres seguint l'esquema FRBR.

La irrupció d'Internet ha fet accessible la consulta dels catàlegs des de qualsevol punt del planeta, i per tant cal seguir estrictament les regles de catalogació perquè els nostres registres es puguin interpretar i compartir. D'altra banda, cal ser flexibles i creatius per acceptar que potser aquestes regles canviaran. La visió tradicional d'objectes, processos i productes ja no és suficient; ja no es tracta de col·leccions físiques, sinó de col·leccions no visibles d'informació que poden satisfer les necessitats dels usuaris. Un repte per al CCUC serà, amb el nou sistema, catalogar i donar visibilitat a aquestes col·leccions amagades que tenen les biblioteques (Anglada, 2008).

Bibliografia

Anglada i de Ferrer, Lluís M. et al. (2006). "El procés de selecció de programaris de gestió per a les biblioteques universitàries i públiques de Catalunya i per a la Biblioteca de Catalunya". *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 43 (maig-agost 2006), p. 7–23. <<http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/40914/102488>>. [Consulta: 23/12/2008].

Anglada i de Ferrer, Lluís M. (2008). "Minimalitats: col·leccions amagades, arxius, una revista, un informe i un llibre". *Bdig (biblioteques digitals i cooperació): informacions, lectures i comentaris sobre catàlegs, biblioteques digitals i cooperació*, (24/06/2008). <<http://bdig.blogspot.com>>. [Consulta: 19/01/2009].

Breeding, Marshall (2008). "Automation System Marketplace 2008: opportunity Out of Turmoil". *Library Journal*, vol. 133, núm. 6 (April 2008), p. 32–38. <<http://www.libraryjournal.com/article/CA6542440.html>>. [Consulta: 20/01/2009].

Breeding, Marshall (2009). "Perceptions 2008: An International Survey of Library Automation". *Library Technology Guides: key resources in the field of Library Automation*. <<http://www.librarytechnology.org/perceptions2008.pl/>>. [Consulta: 21/01/09].

British Library. *USEMARCON Plus - The Universal MARC Record Convertor*. [Leeds: The British Library

Bibliographic Development, 2008] <<http://www.bl.uk/bibliographic/usemarcon.html>>. [Consulta: 20/01/2009].

Conesa, Ida (2006). "MARC 21, el nou (vell) format". *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 43 (maig-agost 2006), p. 25–50. <<http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/40915/102490>>. [Consulta: 27/01/2009].

Ferran, Augé Imma; Tort Pascual, Marta (2006). "CÀNTIC: el catàleg d'autoritats de noms i títols de Catalunya". En: *10es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2006, p. 59–72.

Kansalliskirjasto. *USEMARCON – Konversiot*. [Hèlsinki: Kansalliskirjasto, 2008]. <<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/formaatit/konversiot.html>>. [Consulta: 14/01/2009].

Oliva, Lourdes et al. (1997). "El Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC): un nou entorn de cooperació catalogràfica". En: *6es Jornades Catalanes de Documentació*. Barcelona: Societat Catalana de Documentació i Informació; Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1997, p. 609–623.

Pautes de catalogació del CCUC. [Barcelona: Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, 2008]. <<http://pautes.cbuc.cat>>. [Consulta: 16/01/2009].

Taules de conversió. [Barcelona]: Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, 2008. <http://www.cbuc.cat/cbuc/programes_i_serveis/ccuc/taules_de_conversio>. [Consulta: 19/01/2009].

Tort, Marta et al. (2004). "De CATMARC a MARC 21: actuacions del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya". En: *9es Jornades Catalanes de Documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2004, p. 207–219. <<http://www.cobdc.org/jornades/9JCD/comunicacions.html>>. [Consulta: 21/12/2008].

University of California Libraries. Bibliographic Services Task Force (2005). "Rethinking how we provide bibliographic services for the University of California". University of California Libraries, (desembre 2005). <<http://hdl.handle.net/2072/9103>>. [Consulta: 14/01/2009]. Traducció catalana.

Data de recepció: 31/01/2009. Data d'acceptació: 09/03/2009.

Notes

¹ Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili, Universitat Oberta de Catalunya i Biblioteca de Catalunya.

² <<http://www.sirsidynix.com/>>.

³ <<http://www.exlibris.co.il/>>.

⁴ <<http://www.iii.com/>>.

⁵ <<http://www.cesca.es/>>.

⁶ <http://www.cbuc.cat/cbuc/programes_i_serveis/ccuc/taules_de_conversio>.

⁷ <<http://www.bl.uk/bibliographic/usemarcon.html>>.

⁸ <<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/formaatit/konversiot.html>>.

⁹ <<http://www.dokuwiki.org/>>.

- 10 <<http://pautes.cbuc.cat/>>.
- 11 <<http://www.rdaonline.org/>>.
- 12 <<http://www.ifla.org/VII/s13/frbr>>.
- 13 <<http://cat.librarything.com/>>.
- 14 <<http://www.refworks.com/>>.
- 15 <<http://www.vufind.org/>>.
- 16 <<http://www.encoreforlibraries.com/main.html>>.
- 17 <<http://www.exlibrisgroup.com/category/PrimoOverview/>>.
- 18 <<http://www.bowker.com/index.php/book-discovery-tools/aquabrowser-library/>>.
- 19 <<http://www.worldcat.org/>>.